

Sanna Kärkkäinen

INTUITIO OSANA TAITEELLISTA TYÖSKENTELYPROSESSIA

Kuvataiteen koulutusohjelma

2020

INTUITIO OSANA TAITEELLISTA TYÖSKENTELYPROSESSIA

Kärkkäinen, Sanna
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Kuvataiteen koulutusohjelma
Kesäkuu 2020
Sivumäärä: 21
Liitteitä:1

Asiasanat: intuitio, hiljainen tieto, luovuus, kyselytutkimus

---

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on selvittää intuition osuutta taiteellisen työskentelyn prosessissa. Tutkimus on toteutettu lähettämällä kyselytutkimus seitsemälle taiteilijalle sähköpostitse.

Taiteilijoilta kysyttiin muun muassa kuinka he kuvailisivat työskentelyprosessiaan, kuinka he kokevat intuition vaikuttavan työskentelyprosessiinsa sekä mitä intuitio heille merkitsee.

Tutkimusaineistoa tarkasteltiin vastaajakohtaisesti ja suhteessa kolmeen taiteellisen työskentelyn kannalta tärkeään käsitteeseen: intuitio, luovuus ja hiljainen tieto. Erillisessä pohdintaosiossa vastauksien sisältöä käsitellään opinnäytetyön tekijän näkökulmasta sekä verrataan muiden vastaajien vastauksiin.

Tutkimuksen vastauksissa tulee esiin monenlaisia kokemuksia intuition läsnäolosta taiteellisessa työskentelyprosessissa. Tutkimuksessa tuli myös ilmi hyvin paljon samankaltaisuutta vastaajien kokemusten välillä. Vastaukset kulkevat myös linjassa kirjallisuuden käsitteiden kanssa.

INTUITION AS PART OF THE ARTISTIC WORK PROCESS

Kärkkäinen, Sanna

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Visual Art

May 2020

Number of pages: 21

Appendices: 1

Keywords: intuition, tacit knowledge, creativity, survey research

---

The purpose of this thesis is to elucidate the role of intuition in the process of artistic work. The survey has been carried out by sending a survey to seven artists by e-mail.

Among other things, the artists were asked how they would describe their work process, how they perceive intuition to affect their work process, and what intuition means to them.

The research material was examined on a respondent-by-respondent basis and in relation to three concepts important for artistic work: intuition, creativity, and tacit knowledge. In a separate reflection section, the content of the answers is discussed from the author's point of view and compared with the answers of other respondents.

The answers to the study reveal a wide range of experiences of the presence of intuition in the artistic work process. The study revealed a great deal of similarity between the respondents' experiences. The answers also go broadly in line with the concepts of literature.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	KÄSITTEET	6
2.1	Intuitio – sisäinen tietäminen.....	6
2.2	Luovuus – mysteeri?	8
2.3	Hiljainen tieto.....	10
3	VASTAUSTEN ESITTELY JA POHDINTA	11
3.1	Vastaus 1.....	11
3.1.1	Tiivistelmä	11
3.1.2	Pohdinta	12
3.2	Vastaus 2.....	13
3.2.1	Tiivistelmä	13
3.2.2	Pohdinta	14
3.3	Vastaus 3.....	15
3.3.1	Tiivistelmä	15
3.3.2	Pohdinta	16
3.4	Vastaus 4.....	17
3.4.1	Tiivistelmä	17
3.4.2	Pohdinta	18
3.5	Vastaus 5.....	19
3.5.1	Tiivistelmä	19
3.5.2	Pohdinta	20
3.6	Vastaus 6.....	21
3.6.1	Tiivistelmä	21
3.6.2	Pohdinta	22
3.7	Vastaus 7.....	22
3.7.1	Tiivistelmä	22
3.7.2	Pohdinta	23
4	YHTEENVETO	24
	LÄHTEET.....	26
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö tutkii intuition osuutta taiteellisen työskentelyn prosessissa. Työ on toteutettu kyselytutkimuksena. Tutkimuksessa haastateltiin sähköpostin välityksellä seitsemää taiteilijaa koskien heidän kokemuksiaan ja havaintojaan intuitiosta sekä intuitiota osana heidän työskentelyään. Heiltä kysyttiin myös mitä intuitio heille merkitsee.

Tekstissä esittelen intuitio käsitteen lisäksi kaksi mielestäni taiteen kannalta keskeistä käsitettä: luovuus ja hiljainen tieto. Koen näiden kaikkien kolmen liittyvän taiteelliseen työhön sekä tutkimuskysymyksiini. Ne myös kytkeytyvät intuition ymmärtämiseen.

Käsitteiden tarkastelun jälkeen esittelen kunkin kyselyyn osallistuneen taiteilijan vastaukset ja pohdin niitä suhteessa lähdekirjallisuuteen ja omaan ajatteluuni. Yhteenvedossa tuon esiin keskeisimpiä tutkimuksessa esiin tulleita huomioita.

2 KÄSITTEET

2.1 Intuitio – sisäinen tietäminen

Asta Raamin teoksessa *Älykäs intuitio ja miten käytämme sitä* (2016) kerrotaan, että älykäs intuitio koostuu kolmesta taidosta. Kyvystä virittäytyä intuitiolle, sen lukutaidosta ja kyvystä arvioida sen luotettavuutta. Raamin mukaan on haasteellista sanallistaa intuitiota. ”Intuitio ei toimi tietoisesta päättelyn lineaarisessa maailmassa vaan moniulotteisessa tietotodellisuudessa”. (Raami, 2016, 9-10)

Taru Laaksonen (2014) kirjoittaa, että on kolme tapaa määritellä intuitio. Näitä ovat niin sanottu piilotettu tieto, joka teoksen mukaan on kenties tunnetuin keino lähestyä käsitettä. Teoksessa toiseksi ääripääksi mainitaan ”mystisen ratkaisukyvyyn tuleminen lahjana korkeammalta taholta”. Teoksen mukaan kolmas tapa käsittää intuitio on aivojen hermojärjestelmän tapa ”aktiivisesti käsitellä tietoja aiemman pohjalta ja assosioida niitä uudella tavalla”. (Laaksonen 2014)

Asta Raamin esitelmässä (2018) *Älykäs intuitio – intuition lukutaidon ABC* kerrotaan, että meillä on kaksi järjestelmään – tietoinen päättely ja intuitio ja että nämä kaksi tarvitsevat toisiaan kaiken aikaa. Hänen mukaansa näistä päättely tulee viiveellä ja näitä on käytettävä yhtä aikaa. Intuitio ikään kuin perkaa esijärjestelmänä ja laskee sitten ajatuksen tietoisesta päättely käsitteeseen. Ajatus ja sen tarkastelu, onko sen hyvä vai huono tapahtuu päättelyn avulla. Raamin mukaan jokainen ihminen on intuitiivinen, mutta lapset ovat erityisesti intuitiivisempia. Aikuinen käyttää myös tietoista päättelyä. Esitelmässä kerrotaan intuitio olevan laaja paketti tietoa, 300 000 kertainen päättelyyn verrattuna. Mutta mistä tunnistaa luotettavan intuition? Esitelmän mukaan sen erottelu ja sisäisen tiedon prosessointi vaatii intuition lukutaitoa. Intuitiota ei ole vain yksi vaan monta erilaista. Raami kertoo, että voidaan puhua muun muassa niin sanotusta pop-up intuitiosta. Raamin tutkimuksen mukaan asiantuntijaintuitio pohjautuisi kokemukseen, sen avulla tiedostamatonta pystyisi hyödyntämään (esimerkiksi lääkärit). Raamin mukaan luova intuitio ei pohjautuisi asiantuntija intuitioon vaan siihen kuinka luova henkilö pystyy ylittämään, niin sanotusti ohittamaan tämänhetkisen tietonsa ja sallimaan uusien ideoiden tulla rajoittamatta niitä päättelyn kautta. Hän

toteaa esitelmässään, että intuitiiviselle tietämiselle ei olisi selitystä ja, että vaatii rohkeutta toimia intuition mukaan. Raamin toteaa intuition toimivan myös hyvinvoinnin, ympäristössä selviämisen sekä ratkaisun hakemisen osa-alueilla. On huomattu, että intuitio tulee monilla yöllä ja avautuu parhaiten vapaan mielen pohdintojen kautta. (Raami, 2018)

Kuten todettu intuitiota on monenlaista. Tutkimuksissa korostuu ei-tietoisien mielen osuus ajattelun perustana. ”Ei-tietoisessa mielessä asiat risteävät, limittyvät ja syntyy uusia yhteyksiä.” (Raami, 2016) Raami kirjoittaa, että luovuus ja intuitio toimivat jollakin psyykeen tasolla, joka mahdollistaa tutkimisen ja leikkelyn. (Raami, 2016, 118) Kirjailijan mukaan klassikkoesimerkki intuitiosta on heureka-kokemus. Tämä on ikään kuin oivalluksen äkillinen välähdys. Tätä oivallusta edeltää useimmiten ”mielen vapaa vaeltelu, jolloin ei keskitytä”. Rento ja rauhallinen olotila sallii vapaamman ajatusten yhdistymisen. (Raami, 2016, 118-123)

Teosta varten Raami on haastatellut muun muassa luovilla aloilla työskenteleviä henkilöitä. Haastatteluissa on tullut ilmi, että näiden henkilöiden kokemuksissa intuitio tapahtuu jossain kokemusten ja tietoisien ajatusten välissä. Raami kertoo, että henkilöiden kertomuksissa korostuu tilanteet, joissa ”rationaalinen ajattelu saa jotakin rutiinomaista tekemistä”. Kun tietoinen mieli pidetään työn touhussa, esimerkiksi autolla ajossa tai tiskaamisessa, tämä sallii intuitiivisille ajatuksille vapauden leikkiä. (Raami, 2016, 123)

Raami kertoo, että intuition kykyä on mahdollista kehittää. Hänen mukaansa se ei ole vain sattumanvarainen oivallus, jotain sellaista, joka tulee vain, jos on tullakseen. Hän kertoo, että intuition voi virittäytyä tietoisesti ja hakea sen kautta tietoa. (Raami, 2016, 12) Virittäytyessä intuition saattaa toisinaan jäädä johonkin tilaan tai kiinni johonkin valmistautumisen rutiiniin siten, että siitä tulee rituaali. Voi olla vaikea tunnistaa, onko tämä kaavamainen, rajaava uskomus vai tarpeellinen virittäjä. Monet stimulantit esimerkiksi vaikkapa kahvi, energiajuomat, tupakka, musiikki tai päihteet voivat muodostua tällasiksi. Näistä mikään ei automaattisesti takaa, että yhteys omaan luovuuteen toimii. (Raami, 2016, 127)

2.2 Luovuus – mysteeri?

Juha T. Hakalan teoksessa *Luova prosessi tieteessä* (2002) mainitaan luovuuden ilmiön vaikeasta hallittavuudesta. Luovuuden kerrotaan olevan palapeli, paradoksi tai mysteeri. Kirjoittajan mukaan luoviksi tunnustetut ihmiset - kuvataiteilijat, kirjailijat, tutkijat, tai suunnittelijat – ovat sanoneet ratkaisevien ideoiden tulleen mieliinsä yhtäkkiä, juuri kun niitä osasi vähiten odottaa. Jotkut ovat puhuneet intuitiosta, sattumasta, oivalluksesta sekä salaperäisistä viesteistä, jotka he ovat kokeneet osin tiedostamattomiksi, kuten unista. Kirjan mukaan he eivät ole kovinkaan tarkasti yksilöineet, kuinka niin sanotut viestit tai oivallukset ovat löytäneet reittinsä heidän tietoisuuteensa tai kuinka esimerkiksi intuitio toimii. Kirjassa todetaan, että tilanteessa hämmentävyyttä luo lisää se, että monet heistä ovat kuvanneet hyvin eri tavoin luovia prosesseja, jopa ristiriitaisesti. (Hakala, 2002, 13)

Tekijä kirjoittaa, että ”hämmennystä ei hälvennä se, etteivät neurofysiologit, psykologit tai kognitiotieteen edustajat laajoine tutkimushankkeineen ja huippulaboratorioineen ole onnistuneet juurikaan paremmin”. Psykologia on joutunut toistaiseksi levittämään kätensä. Luovuuden sisältämää mystisyyttä eivät ole vähentäneet kymmenien vuosien saatossa syntyneet ja psykologian rajamaille menneet teoriat, joissa valtaa on annettu toimintaympäristölle, tiedostamattomalle, perimälle ja niin sanotulle suotuisien ominaisuuksien kasaumalle, mutta myös niin sanotusti vaikeasti lähestyttäväksi määritteeksi, jota on kirjan mukaan totuttu kansanomaisesti kutsumaan luovaksi temperamentiksi. Kirjassa todetaan, että tämänhetkisten tutkimusten mukaan näyttää siltä, että jo sellaisenaan luova temperamentti on sekin eräänlainen ”mielemme syövereissä asustelevan romanttisen kaihon aikaansaannos, osoitus sisäsyntyisestä pyrkimykseltämme kohti salaperäistä ja selittämätöntä”. (Hakala, 2002, 13-14)

Teoksessa kerrotaan, että vuosisatojen varrella on myös puhuttu niin sanotusta luovuuden jumalallisesta tulesta ja kosketuksesta. Kirjassa on mainittu, että usein juuri heidän joukostaan, jotka ovat saaneet unenomaisia ja intuitionistisia luovuuskokemuksia, nousevat mielipiteet siitä, että luovuuden pyhää maaperää ei saa niin sanotusti tallata. Heidän mukaansa luovuuden koskemattomuutta on vaalittava ja myönnettävä, ettei ole mahdollista tavoittaa tätä inhimillisen toiminnan ulottuvuus. (Hakala, 2002, 14)

Kirjan mukaan kaikesta suoritetusta ponnistelusta huolimatta, tieteen saralla ei ole luovuudelle pystytty tarjoamaan yleisesti tyydyttävää määritelmää. Kirjallisuudesta löytyy kymmeniä määritelmiä luovuudelle, joista kirjan mukaan suurin osa tavalla tai toisella viittaa pikkunäppärään ajatteluun sekä kykenevyyteen suoltaa ideoita. Kirjassa kerrotaan Stanfordin yliopiston psykologian professorin Robert J. Sternbergin ja pariisilaisen Rene Descartes-yliopiston psykologian professori Todd Lubartin todenneen harmissaan, että usean kansalaisen mielikuva luovuudesta on lähestynyt populistisen median siitä luomaa kuvaa. Heidän mukaansa tässä irvikuvassa luova ihminen on kuin tyhjä astia, joka ongelmaa pohdittuaan ikään kuin täyttyy yllättävällä innoituksella, niin sanotulla salaperäisellä inspiraatiolla. Odottamattomalla hetkellä tarvittava ratkaisu vain laskeutuu heihin. (Hakala, 2002, 14-15)

Asta Raamin teoksessa *Älykäs intuitio ja miten käytämme sitä* (2016) kerrotaan, että jokainen ihminen on luova jo synnynnäisesti. Hänen mukaansa kaikki se on luovaa toimintaa missä ”inspiraatio kuljettaa meitä eteenpäin”. Hän kirjoittaa, että kyky erottaa merkityksellisyyksiä ja nähdä yhteyksiä on luovuutta. Kirjassa kerrotaan, että ihmismielen ja ihmiskehon luovuus perustuu käsittämättömän hienoille, luonnon omille mekanismeille. Kirjassa todetaan, että luovuus on ihmisenä olemisen ydintä ja elintärkeä ominaisuutemme, ei niinkään vain päälle liimattu osa toimintaamme. Luovuus liittyy kaikkeen arkitoimintaan. Se tapahtuu niin ihmisten sisällä, kuin jaetusti ihmisten välillä. Vaikka saattaisi ajatella, että ”jokin idea on täysin oma, ovat ideaa todellisudessa ruokkineet lukuisat muut ja aiemmat ihmiset, teokset, ideat, keksinnöt ja käytännöt.” (Raami, 2016, 116-117)

Raamin mukaan oman luovuuden äärelle voi löytää, kun sille antautuu tutkimuskatsojan tavoin. Raami kirjoittaa, että luovuutta lisääviksi paikoiksi ajatellaan kolme paikkaa: Unen ja valveen rajatilat vuoteessa, kylvyssä tai suihkussa virkistyminen ja bussissa matkustaminen (kolme B:tä: Bed, Bath & Bus). (Raami, 2016, 123) Asta Raamin teoksessa *Intuitio*³ (2020) todetaan, että teosta varten tehdyissä haastatteluissa on käynyt myös ilmi, että esimerkiksi autolla ajo, lenkkeily, metsässä kävely ja meditaatio ovat toimineet tärkeinä avaajina luovaan ja intuitiiviseen tilaan. (Raami, 2020, 66)

2.3 Hiljainen tieto

Pirkko Anttila kirjoittaa teoksessa *Tutkiva toiminta ja ilmaisu*, teos, tekeminen (Anttila, 2006), että tiedämme enemmän kuin osaamme sanoa ja että “sanoin ja numeroin ilmaistu tieto edustaa vain pientä osaa kaikesta hallussamme olevan tiedon kokonaisuudesta”. Taitava ammattilainen ei mieti ainoastaan osaamistaan, vaan sen sijasta hän pohtii, kuinka voisi hyödyntää sitä jonkin määränpään saavuttamisessa. Tällaisia taitoja ei hankita helposti kirjoista lukemalla, mutta ne voi oppia seuraten toisen henkilön suoritusta. (Anttila, 2006, 73)

Anttilan teoksessa kerrotaan, että niin taiteessa kuin käden taidoissakin on aina sovellettu laajalti tietoutta, joka periytyy edellisiltä sukupolvilta, niin sanottua hiljaista ammattitaitoa. Kirjassa kerrotaan, että monilla tieteenaloilla on vierastettu hiljaisen tietouden käsittelemistä sellaisenaan. Positiivisten tieteenfilosofian mukaan “se pitää tutkimuksissa joko eksplikoida selväsanaiseksi tai jättää käsittelemättä”. Nykyään tiede on kuitenkin edennyt kauaksi jyrkistä näkemyksistä eikä hiljaiseen tietoon suhtautumisessa ole enää nykyisin jyrkkää eroa tieteen ja taiteen välillä, eikä myöskään eri tieteiden välillä. (Anttila, 2006, 73-74)

Englannin kielessä käytetään termiä *tacit* (hiljainen, sanaton, äänetön) *knowledge* (tieto). Tästä on käytetty termiä piilevä tieto. Tällä tarkoitetaan tietoa, joka on kokemuksen kautta hankittua, niin aistien avulla tehdyillä havainnoilla kuin erilaisia asioita tekemällä. (Anttila, 2006, 74)

Teoksessa kerrotaan, että tietynlainen kosketus, kuten pianistin tai kuvanveistäjän käden herkkyyys, jota on sanoin mahdoton kuvata, mutta jota voidaan ohjata kädestä pitäen tai demostroida, liitetään usein juuri hiljaiseen tietoon. Kirjassa todetaan, että taiteilijan ja muotoilijan työstä voisi todeta “Vaikka osaan valmistaa mainion tuotteen, en pysty sanoja käyttäen määrittelemään kaikkia sen onnistumiseen vaikuttaneita tekijöitä”. (Anttila, 2006, 74)

Kirjan mukaan hiljainen tieto on erittäin henkilökohtainen asia. Sitä on hankala saada keksinäisen kommunikoinnin ja täsmällisen keskustelun kohteeksi. Kirjassa kerrotaan, että tähän kategoriaan kuuluvat subjektiiviset näkemykset, aavistuksenomaiset ideat

sekä intuition. Ihmisen toimintoihin hiljainen tieto on juurtunut syvälle, mutta myös kokemuksiin sekä ihanteisiin, ja tunne- ja arvomaailmaan. “Se muodostaa ihmisen persoonallisuuden. Se ilmenee ihmisen ruumiin ja mielen yhteistoiminnoissa.” (Anttila, 2006, 75)

3 VASTAUSTEN ESITTELY JA POHDINTA

Seitsemää taiteilijaa pyydettiin vastaamaan kolmeen kysymykseen koskien intuitiota. Tämä on laadullinen avoin sähköpostikyselytutkimus, joka perustuu avoimiin vastauksiin. Kyselyyn osallistujilta kysyttiin muun muassa kuinka he kokevat intuition osana työskentelyprosessia, osana työskentelyn eri vaiheita, kuten esimerkiksi suunnittelua, aikana, jolloin ei työskentele jne. Heiltä kysyttiin myös mitä intuitio heille merkitsee. Kysymykset löytyvät liitteestä 1. Vastaajista viisi on naisia ja kaksi miestä. Ikäjakauma on 46-66 vuotta. Työskentelytekniikoista on edustettuna maalaus, kuvanveisto, installaatio, piirustus, valokuvaus sekä grafiikan menetelmät. Viisi vastaajaa seitsemästä kertoi töidensä olevan esittäviä. Vastaajat osallistuvat kyselyyn nimettöminä.

3.1 Vastaus 1

Nainen, 49 vuotta

Tekniikka: installaatio, tilataide, veistokset eri materiaaleista, teokset esittäviä

3.1.1 Tiivistelmä

Työskentelyprosessiaan kuvatessaan Vastaja 1 kertoo idean vain ”pompsahdavan” mieleen. Hän kertoo kirjoittavansa sen nopeasti ylös ja luonnostelevansa sitä. Vastaja kokee intuition vaikuttavan työn ideoinnissa ja että sillä on suuri merkitys juuri tässä työskentelyn vaiheessa. Hänen tekniikkaansa mukaisesti teoksen mittakaavaan vaikuttaa näyttelytila ja teoksen näkeekin valmiina vasta siellä. Vastajan mukaan hän kokee

intuition olevan läsnä myös suunnitteluvaiheessa. Ajatukset ilmestyvät välähdyksinä unessa. Hän valitsee materiaalit ja välineet työn edetessä. Vastaja kertoo siitä, kuinka kokee intuition toimivan silloinkin, kun hän ei työskentele. Teos ideat tai idea uudesta materiaalista voi iskeä esimerkiksi saunassa, yöllä tai bussimatalla.

”Selvästikin rentoutunut tekemättömyys ruokkii intuitiota.”

Taiteilija kertoo tekevänsä harvoin viimeistelyvaiheessa muutoksia teokseen, vaikka joskus hänelle saattaa syntyä tässä vaiheessa viime hetken loistoidea. Hän kertoo, että kokemuksen myötä hän on oppinut ohittamaan nämä viime hetken ideat.

“Installaatioita ja tilataideteoksia kootessa kokonaisuus muodostuu vasta kulloisessakin tilassa osin intuitiivisesti, osin aiemman kokemuksen perusteella”

Kysyttäessä mitä intuitio merkitsee hänelle, hän vastaa, että se merkitsee vapaata tilaa oivaltaa. Hän kertoo sen olevan ikään kuin ”perstuntumaa” siitä miten joku asia on tehtävä.

3.1.2 Pohdinta

Koen kiinnostavaksi tämän vastaajan vastauksissa sen, kuinka hän työskentelee ikään kuin tietämättä varmasti miltä teos lopulta näyttää koska sen lopullisesti määrittää vasta näyttelytila. Vastauksista korostuu intuition osuus ideointi- ja suunnitteluvaiheessa. Vastaja mainitsee ideoiden ilmestyvän esimerkiksi saunassa tai bussissa. Tästä samasta kerrotaan myös lähdekirjallisuudessa (kolme B:tä: Bed, Bath & Bus). (Raami, 2016, 123) Koen mielenkiintoiseksi, kuinka intuitio ja luovuus on vapaa puhumaan eri materiaaleja ja menetelmiä käyttäen. Vastaja tekee veistoksia, installaatioita ja tilataideteoksia. Ilmeisesti materiaalit voivat olla monenlaisia ja koen sen kiehtovaksi vapaudeksi antaa luovuuden kukkia ja lentää. Mahdollisesti vastaja ei rajoita sitä tietyllä materiaalilla. Kenties luovuus ilmaisee itseään kuitenkin niin sanotusti tietynlaisella kielellä koska ilmaisu on esittävää. Vastauksista käy ilmi tekijän taito tulkita intuition viestejä, uskomatta niitä kaikkia oikeiksi.

3.2 Vastaus 2

Nainen, 66 vuotta

Tekniikka: carborundum, serigrafia, monotypia, teokset esittäviä

3.2.1 Tiivistelmä

Kysyttäessä työskentelyprosessista vastaaja kertoo työskentelevänsä useamman työn parissa samanaikaisesti. Hän kertoo tietoisesti tutkivansa ja etsivänsä kiinnostavia ympäristöjä, mutta hän kokee, että intuitio ohjaa siitä eteenpäin. Hän hyödyntää tässä vaiheessa valokuvausta ja muistiinpanoja. Hän tekee myös viitteellisiä luonnoksia, jotta ei unohtaisi ajatuksia.

”Ympäröin itseni näillä löydöillä ja jatkan niistä työhuoneella. Jatkossa irtaudun alkuperäisistä lähtökohdista ja työ voi muokkautua värien ja laattojen kanssa työskennellessä yllätyksellisiin suuntiin”.

Hänen mukaansa työskentelyprosessi on yhdistelmä intuitiota ja tietoisia valintoja. Hän kertoo, että nämä kaksi vaihtelevat ja limittyvät. Tästä mainitaan myös kirjallisuudessa. Kokonaisuus kuitenkin etenee hänen mukaansa paljolti vaistonvaraisesti. Vastaaja kertoo työskentelevänsä tällä hetkellä monotypia menetelmällä, jota kuvaa välittömäksi ja nopeaksi tekotavaksi sekä vertaa tätä maalaamiseen. Hän kokee, että kokeileminen ja intuitioon luottaminen on siinä luontevaa. Hän pyrkii yksinkertaistamaan tekniikkaa, jotta jää tilaa välittömyydelle. Kun kysytään hänen mielipidettään siihen, kuinka intuitio vaikuttaa, kun ei työskentele, hän kertoo kokevansa keskenräisten töiden olevan paljon mielessä. Hän kertoo saavansa usein etenkin aamuöisin ”äkillisiä näkyjä” siitä miten työn tulee edetä. Vastaaja kertoo, että työn valmiiksi toteaminen vaatii joskus aikaa ja sitä on vaikea tunnistaa.

”Intuitiolla on osuutta siihen, miten varmistun siitä, että työ ei tarvitse enää mitään ja se on valmis”.

Kysyttäessä intuition osuudesta teoksen nimeämiseen hän toteaa kokevansa, että tässä vaiheessa intuitiolla ei olisi vahvaa merkitystä, vaan että tässä olisi vahva tietoinen ohjaus. Hän kokee teoksen nimeämisen tärkeäksi vaiheeksi, koska hän ei halua tuoda kuvan rinnalle muita viittauksia. Hän haluaa antaa katsojalle mahdollisuuden avoimeen kokemukseen, ilman johdatteluja. Näyttelyn kokoamisessa hän kokee intuition olevan osaltaan läsnä. Hän kertoo olevansa kokoamisessa kriittinen, koska näyttely on aina hänen mielestään kokonaisuus ja installaatio, jossa teokset ovat alisteisia toisilleen.

”Intuitiolla on ehdottomasti osansa myös näyttelyn rakentamisessa, mutta siinä voi olla tarpeen astua itse askel taaksepäin ja pyytää jotakuta pätevää ja luotettua kollegaa avuksi.”

Kysyttäessä mitä intuitio hänelle merkitsee, hän vastaa seuraavasti:

”Intuitio on taiteessa oikeastaan elinehto. Siihen ei voi aina luottaa, usein se johtaa myös harhaan. Siksi nautinkin siitä, että annan analyttisen ja intuitiivisen vuoropuhella työskentelyssäni. Se tekee työskentelystä jatkuvasti kiinnostavaa”

3.2.2 Pohdinta

Vastauksista ilmenee kuinka taiteilija aloittaa taiteellisen prosessin niin että hän työskentelee saman aikaisesti päättelyn ja intuition kanssa keräten materiaalia teoksiaan varten esimerkiksi ympäristöstä valokuvaten ja tehden muistiinpanoja. Taiteilija työskentelee monotypia tekniikalla, jonka kuvaa olevan maalauksen kaltainen ja välitön tekniikka. Hän kertoo, että kokeileminen ja intuition luottaminen on siinä luontevaa. Minua kiehtoo ajatus grafiikan tavasta tehdä taidetta, koska itse koen sen olevan melko erilaista kuin maalaus. Mielestäni siinä korostuu suunnitelmallisuus, joskin siinäkin varmasti ammattitaidon kautta löytyy tekniikoita ja taitoa vapaampaan ilmaisuun. Myös tämä taiteilija kertoo kokevansa öisin äkillisiä näkyjä työn jatkamiseen liittyen. Monessa lähdeteoksessa puhutaan juuri tästä unen merkityksestä intuition toiminnalle. Vastaaja kertoo kuinka hän laittaa työt välillä syrjään, jotta tietäisi kuinka niitä jatkaa vai ovatko ne valmiita. Hän kertoo intuitiolla olevan osuutta tässä. Uskon, että myös

hänellä on kokemuksen kautta karttunut tieto siitä, ettei intuitioon voi aina luottaa, vaikka se onkin hänen mielestään taiteen elinehto.

3.3 Vastaus 3

Nainen, 50 vuotta

Tekniikka: maalaus, akryyli ja hiili kankaalle, teokset sisältävät sekä esittäviä, että ei esittäviä elementtejä

3.3.1 Tiivistelmä

Kun kysyttiin kuinka vastaaja kuvailisi työskentelyprosessiaan, hän vastaa, että:

“Prosessi on jatkuva. Aika, paikka, muisti ja havainnot ohjaavat katsomisen ja näkemisen tapoja, joista taas suodattuu teemoja, jotka vaativat tulla käsiteltyksi. Aiheet voivat odottaa pitkäänkin tullakseen tärkeiksi tai ne voivat palata vuosienkin päästä”

Intuitiota vastaaja pitää kenties tärkeimpänä työvälineenä. Hänen mukaansa se ei aina toimi mikä hänen mukaansa tarkoittaa, ettei ole tuolloin itse tarpeeksi keskittynyt ja vastaanottavainen. Vastaaja kertoo, että luonnostelu on hänellä mielen sisäistä työskentelyä ja työskentelyyn valmistumista. Hän kokee, että tässä intuitiolla on suuri osuus. Hän kertoo, että hänen työskentelynsä alkaa maalaus pohjien teolla, joita hän tekee useita. Niitä pitää olla valmiina monta, koska hän työstää useaa maalausta yhtä aikaisesti. Taiteilija kertoo, että maalaamisen aloittaminen, värien sekoittaminen ja sen miten ne alkavat liikkua kankaalla on silkkaa intuitiota. Hän kertoo, että maalaamisen eri vaiheet liikkuvat erilaisilla ajattelun ja intuition tasoilla.

”Se hetki, kun maalaus löytää todellisen itsensä; syynsä ja tarkoituksensa on täysin riippuvainen intuitiosta, kykenevyydestä tunnistamaan ja ymmärtämään sen”.

Hän kokee, että ilman intuitiota hänen työnsä eivät valmistu tai ole tarpeeksi tosia. Myös hän puhuu siitä, kuinka töille on annettava aikaa ja että ne on laitettava välillä

syryään. Toista työtä tehdessä voi löytää ratkaisun myös näihin töihin. Hänen mukaansa prosessi on elävä ja hengittävä. Myös hän on sitä mieltä, että mieli työskentelee vaikkei varsinaisesti työskentelisi ja että tällöin intuitiolle on annettava rauhaa ja tilaa. Kysyttäessä työn valmiiksi toteamisesta hän kertoo, että:

”Teoksen valmistuminen on selkeän intuitiivinen hetki, tietoisella ajattelulla senkin hetken voi hukata ja mennä yli ja ohi”.

Hänen mukaansa on tärkeää se, miten pystyy olemaan alttiina ja auki sekä ottamaan vastaan. Hänen mukaansa se ei ole helppoa eikä onnistu aina ollenkaan. Hän toteaa lopuksi, että intuitio merkitsee hänen työskentelyssään kaikkea tärkeintä.

3.3.2 Pohdinta

Minua kiehtoo ajatus siitä, että taiteilija kertoo olevansa ikään kuin kaiken aikaa töissä. Hän aistii tätä hetkeä ja se sekoittuu jo tapahtuneeseen ja sitten on jotain, joka haluaa tulla käsitellyksi maalauksen kautta. Hän aistii ja luonnostelee intuitiivisesti. Vastauksen mukaan tätä seuraa tietoinen käsillä tekeminen eli maalaus pohjien teko. Taiteilija ei kerro vaikuttaako intuitio tässä vaiheessa esimerkiksi maalaus pohjan koon valinnassa. Maalausprosessin keinuminen intuition mukana on mielestäni herkullinen ajatus. Intuitio ja sisin saa puhua sitä mitä haluaa ja se sekoittuu ajattelun tason kautta tietoiseen työskentelyyn. Vastaaja kokee intuition olevan vahvasti läsnä hänen kaikissa työvaiheissaan. Tämä kertoo mielestäni siitä, että heittäytyminen intuition viettäväksi on vahvaa ja ilmeisesti hänellä on kykyä virittäytyä sille prosessin eri vaiheissa. Tästä kyvystä on mainittu myös Asta Raamin teoksessa *Älykäs intuitio ja miten käytämme sitä* (2016).

3.4 Vastaus 4

Nainen, 46 vuotta

Tekniikka: käsityölähtöinen kuvanveisto, teokset esittäviä, mutta menossa kohti abstraktia

3.4.1 Tiivistelmä

Kysyttäen kuinka kuvailisit työskentelyprosessiasi vastaaja kuvaa sen alun olevan ikään kuin jonkinlainen selviytymistaistelu, jossa lukemalla, kuljeskelemalla, olemalla ja elämällä hän koettaa löytää asioita, johon tarttua ja joilla selvittää edellisen näyttelyn jälkeisen merkityksettömyyden tunteen yli.

”Karttamalla työhuonetta ja ennalta määrittelemättömän ajan jälkeen huomaan, että kasassa on epälineaarisia ajatusten alkuja, sanoja, massoja ja muotoja, jotka alkavat tuntua tärkeiltä ja jotka alkavat linkittyä toisiinsa.”

Varsinaisen työskentelyn hän kuvaa olevan oikeastaan eräänlaista siivoamista, omien rajojen tunnistamista, massojen hallitsemista ja kaaoksen järjestykseen laittamista. Kysyttäessä työskentelyn alkuvaiheista hän kertoo tehneensä aikaisemmin etukäteen tarkkoja luonnoksia ja pienoismalleja. Vastaaja kertoo haluavansa nykyään pitää prosessin mahdollisimman avonaisena ja hän kertoo myös etenevänsä viitteellisten suunnitelmien, intuition, taitojen ja materiaalien rajojen mukaan. Kysymykseen kuinka hän kokee intuition vaikuttavan, kun hän ei työskentele hän vastaa, että hänen mielestään taiteilija lienee aina jollain tapaa työssä teostensa parissa.

”Pää toimii ja kerää materiaalia, otsassa on ikään kuin magneetti, jolla tarttuu kaikkien ympäriltä löytyvään, mikä voisi liittyä tekeillä oleviin teoksiin”.

Hänen mukaansa alitajunta toimii ja työskentelee myös unissa. Intuitio osuuden teoksen viimeistelyssä ja valmiiksi toteamisessa hän kokee olevan isossa merkityksessä.

“Joskus teos vain tuntuu siltä, että siihen ei ole mitään lisättävää. Harmittavan usein kiireen takia ei anna teoksen valmistumiselle tarpeeksi aikaa. Päätyy ylityöstämään, ei ehdi pysähtyä miettimään tai ei huomaa lähteä uuteen suuntaan. Usein valmista teosta tekisi mieli myös muuttaa.”

Teoksen nimeämisen taiteilija kokee erittäin tärkeäksi osaksi itse teosta. Vastaja 2 taasen koki nimeämisen merkityksen toisesta näkökulmasta. Näyttelyn kokoamisen taiteilija kokee tärkeäksi työskentelyn päätepisteeksi. Hänen mukaansa ilman näyttelyä ei työskentely tule valmiiksi eikä saa täyttymystään. Hänen mielestään näyttely tuo katsojalle esiin erilaisia tunnelmia ja merkityksellisiä kokonaisuuksia. Vastajan mukaan näyttelyssä teos johtaa toiseen ja kokonaisuus on enemmän kuin osiensa summa. Kysyttäessä mitä intuitio merkitsee hänelle hän vastaa seuraavasti:

”Taiteelliseen työskentelyyn intuitiivisuus, epävarmuus ja lopputuloksen ennakoimattomuus kuuluvat implisiittisesti. Intuitioon, ihmettelyyn ja vaistoon kytköksissä oleva taide on osallisena elämän mysteerissä ja sallii meidän jatkuvasti hämmentyä maailmasta ja huomata sekä oppia asioita, joista emme tiedä mitään”.

Hänen mukaansa intuitio ja intuitiivinen tieto on varmasti yksi käytetyimmistä taiteellista tietoa määrittelevistä käsitteistä ja monen taitelijan tärkein työkalu.

3.4.2 Pohdinta

Taiteilijan vastauksessa kiehtoo ajatus siitä, kuinka hän vaikuttaisi heittäytyvä intuition vietäväksi kaikin puolin. Käsitin vastauksesta, ettei hän juurikaan luonnostelisi vaan kaikki materia velloisi hänen mielessään hakien haluamiaan muotoja. Hänen kuvaamansa prosessi tuntuu laajalta, useisiin suuntiin kurkottavalta alkuräjähdyksen kaltaiselta kaiken sisäänsä imevältä reaktiolta. Koen mielenkiintoiseksi sen, kuinka hän kuvaa sen kaiken järjestyvän joksikin, jota hän alkaa rakentaa ilmaisunsa keinoin. Hän kertoo teostensa olevan menossa abstraktimpaan suuntaan. Minua kiinnostaisi tietää kuinka taiteilija kokee tämän muutoksen tapahtumisen. Onko se intuition johdattama valinta, sen tapa muuttaa kieltään, jolla ”kommunikoida” taiteen kautta.

3.5 Vastaus 5

Nainen, 49 vuotta

Tekniikka: maalaus, piirustus, valokuvaus, “Jako esittävään ja ei esittävään liian mustavalkoinen”

3.5.1 Tiivistelmä

Kysyttäessä kuinka vastaaja kuvailisi työskentely prosessiaan hän kertoo sen etenevän aavistuksesta kaaoksen, ilon ja epätoivon kautta kirkastuneeseen kuvalliseen ajatukseen. Hän kertoo, että aiheiden prosessointi voi kestää kauankin. Hän kertoo työstävänsä kymmeniä teoksia samanaikaisesti. Vastaava käy ilmi myös aiemmista vastauksista. Taiteilija toteaa intuitiolla olevan keskeinen osa kaikissa työn vaiheissa. Vastaajan mukaan hän ei juurikaan luonnostelee vaan teokset syntyvät tekemällä. Hän kertoo suunnittelevansa kaiken aikaa ja kerää materiaalia.

”Kun kiinnostuu jostain asiasta, näkee kaikkialla asioita ja yhteyksiä”.

Hänen mukaansa kuvat, tekstit ja valokuvat ovat osa hänen prosessiaan. Hän toteaa, että tämä on intuitiivista - ei suodatusta. Vastaaja kertoo joidenkin ajatusten kypsyvän jopa monta vuotta. Taiteilija kertoo myös, että työn aloittaminen ja tekniikan valinta on alitajuista. Alusmaalauksen teko vaistonvaraista, tunnelman haentaa. Hän pohtii, että tämä saattaa olla keino olla ajattelematta aloittamista.

“Pohdin teknisiä ratkaisuja, muuten maalaminen on alitajuista. Se ei ole tietoinen minä joka maalaa.”

Kuten parin aiemmankin vastaajan vastauksista voi todeta myös vastaaja 5 kertoo, että joskus hän ei tiedä miten jatkaa työtä, tällöin hän jättää sen odottamaan ja ajan päästä hän vain tietää. Kysyttäessä intuition osuudesta, kun ei työskentele hän vastaa, että hänen mielestään mieli työskentelee kaiken aikaa. Tämä sama käy ilmi kaikkien vastaajien kohdalla, osa tunnistaa sen läsnäolon painottuen työskentelyn alkuvaiheeseen. Hän kertoo eräänlaisista havahtumisen hetkistä yksittäisen maalauksen tai laajemmin

sen kanssa mitä haluaa sanoa. Hän kertoo, että näitä tapahtuu kävellessä, lukiessa tai juuri ennen kuin nukahtaa. Vastaavasta kerrotaan myös kirjallisuudessa. Siitä kuinka hän tietää koska työ on valmis hän vastaa, että sitä vain tietää. Hän kertoo, että joskus ennen näyttelyä koittaa puskea maalauksen valmiiksi, voi tuntea epävarmuutta, mutta kuukauden päästä sen tietää. Kysyttäessä näyttelyn kokoamisesta, taiteilija toteaa, että:

”Ripustus on jonkun kokonaisuuden, ajatuksen, tarinan kiinnostavasti tehty kokoaminen. Vaikka taustalla on opittua esimerkiksi rytmistä, uskoisin ripustavani intuition varassa. Musta tuntuu ja täytyy kokeilla ja sitten parhaimmillaan ripustus on kirkas, virtaava ja yllätyksellinen”.

Kysyttäessä mitä intuitio hänelle merkitsee hän vastaa:

“Intuition on keskeinen osa elämää ja työskentelyä.”

3.5.2 Pohdinta

Kuten aiemmista vastauksistakin on käynyt ilmi muun muassa uni ja nukahtamisen hetki toimivat useimmalle vastaajista, niin myös vastaajalle 5, ideoiden lähteenä ja intuition kanavana. Koenkin, että taiteilijat ikään kuin antavat sen kautta intuitiolle materiaalia tai antavat sen puhua tuoden ajatuksia ja ideoita. Aivan kuten useimmista vastauksista käy ilmi myös tämäkään taiteilija ei juurikaan luonnostele. Minusta tämä on mielenkiintoista. Salliiko mielessä tapahtuva luonnostelu intuitiolle ja luovuudelle omanlaistaan tilaa toimia myös tässä työskentelyn vaiheessa. Niin sanotun teknisen suorituksen kuten alusmaalauksen teon taiteilija kuvaa olevan vaistonvaraista, ikään kuin ”keino olla ajattelematta aloittamista”. Pohdin mikä työskentelyn aloittamisessa aiheuttaa tämän. Vai onko tämä kenties ”yhteyden avaamista”, aloitus intuition ja työskentelyn vuoropuhelulle.

3.6 Vastaus 6

Mies, 57 vuotta

Tekniikka: Kuvanveisto, teokset esittäviä

3.6.1 Tiivistelmä

Työskentelyprosessiaan kuvatessaan vastaaja kertoo, että aluksi tulee eräänlainen välähdys ideasta, josta hän koettaa saada kiinni. Hän kertoo miettivänsä, onko idea hänen ja onko sen aika nyt. Tästä vaiheesta mainitaan myös kirjallisuudessa. Jos hän päättää jatkaa sen parissa hän jättää alitajunnan työskentelemään. Hän kertoo, että kun teos on ajatuksissa, että vain luonnostellen pääsee eteenpäin, hän tekee siitä luonnokset. Hänen mukaansa tämä vaihe varmistaa toteuttaako hän työn. Hänen mielestään, kun on kyse veistämisestä, teos on tässä vaiheessa veistämistä vaille valmis. Kysyttäessä miten intuitio vaikuttaa työskentelyprosessiin, hän kertoo, että materiaalit, värit ja koko tulee luonnostellessa. Materiaalin hän valitsee jo valmiiksi. Hän kertoo, että fyysisessä tekovaiheessa teos hallitsee ajatuksia – se on mukana nukahtaessa ja herätessä. Muiden vastaajien tavoin hänkin kertoo, että prosessi vaatii aikaa ja rauhaa. Hän toteaa, että ongelmapaikat ratkeavat yön aikana.

“Muistan aikoja, jolloin työn valmiiksi toteaminen oli vaikeaa, nykyään se vain valmistuvat.”

Teoksen nimeäminen liittyy hänen mukaansa heti ideaan, mutta että sen oikea muoto työstyy teoksen mukana. Hän vastaa, että nimi vaan tulee. Kysyttäessä intuition osuutta näyttelyn kokoamiseen hän vastaa, että:

“Yksityisnäyttelyt teen nykyään teeman mukaan tiettyyn tilaan, näyttelyn rakentaminen on minulle mieluinen suola tässä työssä”.

Se onko tässä vaiheessa intuitio kuinka vahvasti läsnä, jää epäselväksi. Vastaaja toteaa lopuksi, kysyttäessä intuition merkitystä, että hän antaa sen viedä, ilman sitä hän ei pääsisi itse yllättymään.

3.6.2 Pohdinta

Minua kiehtoo taiteilijan tapa toimia intuition ja päättelyn välimaastossa vaihdellen niitä eri työvaiheissa. Ensin idea, sitten päättely siitä onko se oma tai onko sen aika nyt, tämän jälkeen alitajunnan työskentely teoksen parissa. Hän on ikään kuin valjastanut intuition työskentelemään tiettyyn asti ja sitten jatkaa tietoisesti luonnostellen. Minua kiehtoo myös esimerkiksi maalauksen ja veiston eroavaisuuden intuitiivisessa työskentelyssä. Erityisesti tämän taiteilijan vastauksesta korostuu intuitio vahva läsnäolo juuri suunnitteluvaiheessa ei niinkään varsinaisessa toteutusvaiheessa. Tässä vastauksessa korostuu kuinka tila vaikuttaa näyttely kokoamiseen jo työskentelyn alkuvaiheessa, kun taas vastaajan 1 vastauksessa ikään kuin itse teokseen, muilla vastaajilla ripustuksen kokonaisuuden kokoamiseen.

3.7 Vastaus 7

Mies, 48 vuotta

Tekniikka: pastellimaalaus, tussi- ja lyijykynäpiirros, valokuvaus, digitaalinen piirros, teokset esittäviä

3.7.1 Tiivistelmä

Kysyttäessä taiteellisesta prosessista vastaaja kertoo intuition olevan tässä alkusysäys. Hän kuvailee, että ensin tulee idea, tämän jälkeen hän työstää sitä mielessä ja valitsee tekniikan. Hän kerää kuvamateriaalia ja tekee aineiston pohjalta pohjakuvan hahmotelun ja sen päälle lopullisen teoksen. Taiteilija kertoo suunnitteluvaiheesta, että hän luonnostelee esimerkiksi pari luonnosta. Pohjakuva perustuu kuva-aineistoon, esimerkiksi lehtikuvaan tai itseottamaan. Myös vastaajat 2 ja 5 kertovat hyödyntävänsä valokuvia työskentelyssään. Taiteilija kertoo, että hänellä intuitio merkitys korostuu työn alkuvaiheessa, työstäessä kuvaa mielessä tai laatiessa luonnoksia ja hahmotelmia. Hän kertoo, että tällöin alkuperäinen idea voi muuttua huomattavasti esimerkiksi sommittelun osalta. Taiteilija kertoo, että tässä työskentelyn vaiheessa värimaailma voi vaihtua tai kaksi eri luonnosta yhdistyä. Taiteilija kokee, että hänellä työskentelyn edetessä intuition osuus vähenee ja työskentely muuttuu tekniseksi toteuttamiseksi. Kysyttäessä

mielen työskentelystä, kun ei työskentele taiteilija vastaa, että hänelle ideat ilmestyvät mieleen satunnaisesti, ”näennäisesti tyhjästä”. Vastaavalla tavalla tilannetta kuvataan myös kirjallisuudessa. Hän kertoo, että joskus, ideat tulevat unista.

”Teoksen valmistelu mielessä on kuin päänsisäisen kuvankäsittelyohjelman käyttöä ja luonteeltaan työskentelyni intuitiivisin osuus”.

Taiteilija kokee, että työ on valmis, kun ei osaa lisätä siihen mitään tai ei jaksakaan enää työskennellä sen parissa. Hän kertoo, että teoksen nimi muodostuu prosessin aikana.

”Jos nimeä ei ole ilmaantunut teoksen valmistuessa, teos todennäköisesti jää nimeämättä, Intuitio toimii tässäkin.”

Näyttelyn kokoamisessa hän ei koe intuition osuutta. Kysyttäessä mitä intuitio hänelle merkitsee, hän kertoo sen olevan osa hänen luovaa prosessiaan. Tärkeimmin hän kokee sen läsnäolon luonnostelu ja ideointivaiheessa.

”Intuition on osa luovaa työskentelyäni – jonkinlainen alkusysäys.”

3.7.2 Pohdinta

Tämän taiteilijan kohdalla valokuvalla on tärkeä merkitys teoksen aloittamisen kannalta. Taiteilija kertoo kokevansa intuition olevan läsnä varsinkin työskentelyn alkuvaiheessa. Kiintoisaa hänen työskentelyssään on selkeä suoraviivaisuus ja luonnosten merkitys. Intuition osuus suunnittelun ja ideoinnin jälkeisessä työskentelyssä vaikuttaisi olevan vähäisempää. Hän kuvaa ideoiden tulevan päähän näennäisesti tyhjästä. Mielestäni on mielenkiintoista, kuinka hän ei koe intuition osuutta näyttelyn kokoamisvaiheessa, niin kuin esimerkiksi neljä muuta vastaajaa kokee.

4 YHTEENVETO

Tutkiessa vastauksia nousi selvästi esiin, että esimerkiksi vapaa kuljeskelu ja ympäristön havainnoiminen toimii useimmalle vastaajista ideoiden lähteenä. Vaikuttaisi siltä, että taiteilijat antavat sen kautta intuitiolle materiaalia, tai antavat sen puhua tuoden inspiraatiota ja ruokkien luovuutta. Kaikki vastaajat kertovat ideoiden syntyvän ikään kuin tyhjästä, he kertovat, että ”näky” tulee usein muun muassa unissa. Kirjallisuudessa kerrotaan, että tieteessä luovaa prosessia pidetään ikään kuin mysteerinä. Luovassa työssä ideat saattavat ilmestyä näennäisesti tyhjästä. Tätä on kuvattu ikään kuin tiedostamattomaksi – intuitioksi tai oivallukseksi. Luovuutta ei ole vuosien saatossa pystytty tieteessä selittämään.

Vastauksista tuli hyvin selvästi esiin se, että intuitio on vahvasti läsnä, kun taiteilijat eivät työskentele. Käy ilmi, että taiteilijan työhön kuuluu ilmeisen tärkeänä ja oleellisena osana myös rennon ja levollisen tekemättömyyden vaaliminen. Myös teosten nimeämisessä luovuuden ja intuition osuus korostuu usealla vastaajalla. Nimeämisprosessin voisi todeta olevan sanallistamisen ulkopuolella. Kaiken kaikkiaan vastauksista kävi ilmi, että suurin osa vastaajista kokee intuition olevan läsnä koko taiteellisen prosessin ajan. Se on mukana niin alkuvaiheessa, varsinaisessa tekemisessä kuin näyttelyn kokoamisessa ja ripustamisessakin. Osalla se ajoittuu ideointi- ja suunnitteluvaiheeseen.

Jokaisesta vastauksesta voi päätellä, että nämä taiteilijat ovat valjastaneet intuition omaksi työvälineekseen taiteellisessa työssään. He perkaavat sen antamaan tietoa ja osaavat päätellä mikä siitä on sellaista mitä kannattaa hyödyntää. Johtuuko tämä kenties siitä, että jokainen vastaaja on toiminut alalla jo kauan ja heille on kertynyt vahva kokemus taiteellisesta työskentelystä. Myös kirjallisuudessa mainitaan tämä intuition tuoman tiedon tutkiminen ja tulkitseminen – pohdinta siitä onko tämä jotain sellaista, jota kannattaa hyödyntää.

Vastausten pohjalta heräsi kysymys, salliiko esimerkiksi abstrakti maalaus intuitiolle mahdollisuuden olla pidempään mukana prosessissa. Vastausten perusteella tuli

käsitys, että esittäviä teoksia ja veistoksia työstäessä intuition läsnäolo painottuu enemmän suunnittelu- ja ideointivaiheeseen ei niin vahvasti varsinaiseen työstövaiheeseen.

Kun kysyttiin mitä intuitio taiteilijalle merkitsee, vastaukset olivat melko saman kaltaisia. Sen mainittiin muun muassa olevan keskeinen osa elämään ja työskentelyä, alkusysäys ja, että se on vahvasti läsnä kaikissa työvaiheissa. Eräs vastaaja kiteyttää sen olevan elinehto, mutta että siihen ei voi aina luottaa.

Lähdekirjallisuudessa on mainittu, että älykäs intuitio koostuu kolmesta taidosta. ”Kyvystä virittäytyä intuitiolle, sen lukutaidosta ja kyvystä arvioida sen luotettavuutta”. (Raami 2016) Mielestäni nämä taidot käyvät ilmi jokaisen kyselyyn osallistuneen taiteilijan vastauksesta.

LÄHTEET

Raami, A. 2016. Älykäs intuitio ja miten käytämme sitä. Helsinki: Kustantamo S&S

Laaksonen, T. 2014. Viitattu 15.1.2020. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/kirjoittamisen-tutkimus/luovuus-ja-kirjoittamisen-prosessi/kirjoittamisen-prosessi/intuitio>

Raami, A. 2018. Viitattu 2.2.2020. Älykäs intuitio – intuition lukutaidon ABC. 2.2.2018. Museot innovaatioalustoina -hankkeen ajatushautomossa Aboa Vetus & Ars Novassa. <https://www.youtube.com/watch?v=l-GGN3ntJPo>

Hakala, J. T. 2002. Luova prosessi tieteessä. Helsinki: Gaudeamus.

Raami, A. 2020. Intuitio³. Helsinki: Otava

Anttila, P. 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisu, teos, tekeminen. Hamina: AKATIIMI Oy

Tutkimuksen kysymykset

Miten kuvailisit työskentelyprosessiasi?

Kuinka koet intuition vaikuttavan työskentelyprosessiisi?

esimerkiksi seuraaviin vaiheisiin:

- suunnittelu/luonnostelu, vai etkö luonnostelee
- työn aloitus, esimerkiksi materiaalien, työvälineiden, värien tmv valinnat
- työskentelyn eri vaiheet
- intuition osuus kun et työskentele (mielen työskentely teoksen parissa)
- teoksen viimeistely/valmiiksi toteaminen
- teoksen nimeäminen
- näyttelyn kokoaminen

Mitä intuitio merkitsee sinulle?